

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบด้วย 18 คณะ 22 สถาบัน และหน่วยงานภายในต่างๆ อีกมาก โดยมีบุคลากรจำนวนรวมทั้งสิ้น 7,477 คน ในจำนวนนี้มีบุคลากรสาย ก, ข และ ค จำนวน 5,859 คน และบุคลากรสาย ง จำนวน 1,618 คน¹ (ข้อมูล ณ วันที่ 8 มิถุนายน 2548) โดยบุคลากรสาย ง มีหน้าที่แตกต่างกันไป เช่น เจ้าหน้าที่บริการทั่วไป พนักงานขับรถ พนักงานรักษาความปลอดภัย นักการภารโรง ซึ่งบุคลากรกลุ่มนี้มีความสำคัญมากในการช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของทางมหาวิทยาลัยให้เป็นไปได้โดยสะดวก แต่เมื่อเปรียบเทียบระดับรายได้แล้วจะพบว่ากลุ่มบุคลากรสาย ง นี้มีระดับรายได้ต่ำที่สุด และอาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีปัญหาที่อยู่อาศัยเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมด้อยกว่าบุคลากรกลุ่มอื่นๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดที่พักอาศัยให้กับบุคลากรสาย ง ซึ่งอยู่ในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ หอพักจุฬานิวาส มีจำนวน 4 อาคาร มีห้องพักทั้งหมด 172 ห้อง โดยห้องพักมีสองรูปแบบ คือ ห้องพักรวม 4 คน และห้องพักสำหรับผู้มีครอบครัว รวมจำนวนคนพักอาศัยทั้งหมด 182 คน จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งดูแลรักษาทรัพย์สิน และรักษาความปลอดภัยของทางมหาวิทยาลัย ตามประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องเกณฑ์การใช้และอัตราค่าบำรุงหอพักจุฬานิวาส พ.ศ. 2543 ได้กำหนดระเบียบการพักอาศัยในหอพักสวัสดิการโดยมีการกำหนดระยะเวลาไว้สูงสุดไม่เกิน 10 ปี แต่ในความเป็นจริงมีบุคลากรจำนวนมากถึง 47.5% ของทั้งหมดซึ่งพักอาศัยมานานเกินกว่านั้น² อีกทั้งผู้ที่พักอาศัยในหอพักจุฬานิวาสร้อยละ 67.1 ยังไม่มีการเตรียมการด้านที่อยู่อาศัยในอนาคตของตนเอง ซึ่งกลุ่มบุคลากรดังกล่าวจำเป็นต้องออกจากหอพักตามที่ทางจุฬาฯ เห็นสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อเกษียณอายุงาน³ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มบุคลากรเหล่านี้มีความไม่มั่นคง

¹ งานบริหารงานบุคคล กองการเจ้าหน้าที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

² งานสวัสดิการ กองการเจ้าหน้าที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

³ สมชาย เกิดแก่นแก้ว, "ความเป็นไปได้ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับข้าราชการ และบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ซอยอ่อนนุช," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 74.

ในที่อยู่อาศัย และอาจเกิดปัญหาด้านที่อยู่อาศัยในอนาคตเนื่องจากไม่สามารถพักอาศัยในหอพักจุฬานิวาสตลอดไปได้

ปัญหาที่อยู่อาศัย และการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้น กับผู้มีรายได้น้อยแทบทั้งสิ้น เนื่องจากที่อยู่อาศัยมีความสำคัญที่สุดต่อข้าราชการและครอบครัว เพราะข้าราชการจะพักอยู่บ้านพักข้าราชการ หรือเช่าตามสิทธิ์ของข้าราชการตลอดไปไม่ได้ ทั้งนี้ บุคลากรจำนวนมากของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ประสบปัญหานี้เช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาที่อยู่อาศัยของบุคลากรที่พักอาศัยในหอพักจุฬานิวาส ซึ่งแต่ละคนพักอาศัยมาเป็นเวลานาน ทำให้คนบางกลุ่มไม่คำนึงถึงเรื่องที่อยู่อาศัยของตนเองในอนาคต และมักใช้จ่ายโดยไม่ได้เก็บออม เมื่อเกษียณอายุราชการก็ยังไม่สามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้⁴ ดังนั้นจึงมีประเด็นที่น่าสนใจจะศึกษาว่า คนกลุ่มนี้จะมีการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากการพักอาศัยในหอพักสวัสดิการไม่สามารถพักอาศัยตลอดไปได้ และจะสิ้นสุดลงเมื่อทางจุฬาย เห็นสมควรหรือเมื่อเกษียณอายุงาน โดยการศึกษาจะมุ่งเน้นกระบวนการในการวางแผนการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย และทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยของกลุ่มบุคลากรเหล่านี้ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย หรือแนวทางช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยให้กับบุคลากรเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ประสิทธิภาพในการทำงาน และยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในหน่วยงาน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของบุคลากรสาย ก
2. เพื่อศึกษาการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยของบุคลากรสาย ก
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยของบุคลากรสาย ก

⁴ สมชัย อีระงามไพศาล, "นโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับ ข้าราชการ สาย ค. และลูกจ้างของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาวิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 1-21.

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป้าหมาย คือ บุคลากรสาย ings ผู้พักอาศัยในหอพักจฬานิวาสของ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2547 - 31 มีนาคม 2549 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 182 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ บุคลากรสาย ings ผู้พักอาศัยในหอพักจฬานิวาสของ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 99 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคม สภาพความเป็นอยู่ปัจจุบัน ระยะเวลาการพักอาศัย

2.2 ศึกษาข้อมูลการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย ได้แก่

- การกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย
- การจัดการทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย
- การหาข้อมูลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
- สาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ตัวแปรด้านสังคม ได้แก่ อายุ การศึกษา สถานภาพครอบครัว ขนาดของครอบครัว

กลุ่มที่ 2 ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้บุคคล รายได้ครอบครัว อาชีพ แหล่งที่มาของรายได้ในอนาคต ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัยเฉลี่ยต่อเดือน

กลุ่มที่ 3 ตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูลสภาพความเป็นอยู่ปัจจุบัน ได้แก่ สถานภาพการถือครองที่อยู่อาศัยเดิม สภาพการอยู่อาศัยปัจจุบัน ระยะเวลาการอยู่อาศัย

กลุ่มที่ 4 ตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูลการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย ได้แก่ การวางแผนด้านที่อยู่อาศัยด้านใด เมื่อใด การจัดการทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย คือ การวางแผนด้านการออม การวางแผนด้านการกู้ การวางแผนด้านการลงทุน และแหล่งที่มาของเงิน การหาข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย และปัญหาอุปสรรคในการวางแผนการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย รวมถึงวิธีแก้ไขปัญหา

1.4 ข้อจำกัดของการวิจัย

การสำรวจข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย มีช่วงเวลาในการปฏิบัติงานที่ไม่แน่นอน และบางส่วนไม่สามารถเข้าพบในเวลาปฏิบัติงานได้ ทำให้เกิดความยากลำบากในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง อีกทั้งข้อมูลอาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินซึ่งเป็นเรื่องส่วนบุคคล ทั้งยังเป็นเวลาที่ใกล้กับการพิจารณาต่อสัญญาในการพักอาศัยภายในหอพักจุฬานิวาสต่อไป จึงทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความสงสัยเคลือบแคลงหรือไม่เต็มใจตอบ ตลอดจนความคลาดเคลื่อนในข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลตามความเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยได้พยายามอธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ อย่างไรก็ตามการสรุปผลการวิจัยนี้ได้พยายามขจัดความคลาดเคลื่อนดังกล่าวให้น้อยที่สุด

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการวิจัย ดังนี้

บุคลากรสาย ง⁵ หมายถึง บุคลากรที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจ้างไว้ด้วยเงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่เป็นพนักงานขับรถ พนักงานรักษาความปลอดภัย นักการภารโรง คนงาน คนสวน ช่างทั่วไป หรือผู้ให้บริการแรงงานทั่วไป ตามแต่ที่หน่วยงานมอบหมาย

หอพักจุฬานิวาส⁶ หมายถึง หอพักสวัสดิการที่มหาวิทยาลัยจัดสร้างขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งการดูแลทรัพย์สิน และการรักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัย

⁵ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, งานบริหารบุคคล, คู่มือพนักงานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สายสนับสนุน (กรุงเทพมหานคร: งานบริหารบุคคล, 2548), หน้า 1.

⁶ ประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องเกณฑ์การใช้และอัตราค่าบำรุงหอพักจุฬานิวาส พ.ศ. 2538.

การวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย⁷ หมายถึง การวางแผนจัดการทางการเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งที่อยู่อาศัยที่ต้องการ โดย

ขั้นที่ 1 ต้องดูแหล่งเงินและรายได้ที่ได้รับ ทรัพย์สินทางการเงินที่มีอยู่ ได้แก่ บัญชีเงินฝากธนาคาร หุ้น ตราสารทางการเงินต่างๆ การคาดการณ์ถึงรายได้ที่จะได้ในอนาคต

ขั้นที่ 2 การกำหนดเป้าหมายทางการเงินและกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย ว่าต้องการจะทำอะไร ต้องการทำเมื่อใด

ขั้นที่ 3 การวางแผนเพื่อบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ โดยจะแสดงถึงการจัดหาเงินด้วยวิธีต่างๆ เช่น การออม การยืมเงินจากผู้อื่น การกู้จากแหล่งเงินต่างๆ การเล่นแชร์ หรือการลงทุนเพื่อให้ได้ผลตอบแทน โดยมีการกำหนดจำนวนเงิน ระยะเวลา แหล่งที่มาของเงิน

ขั้นที่ 4 การหาข้อมูลในการใช้จ่ายเพื่อการลงทุน ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้การวางแผนทางการเงินประสบความสำเร็จ โดยในขั้นนี้ผู้วางแผนจะต้องมีการหาข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยที่ต้องการเพื่อให้ประกอบการวางแผน

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ความก้าวหน้าของแผน และเตรียมการแก้ไข ในขั้นนี้ผู้วางแผนจะต้องประเมินถึงปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนทางการเงิน มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้เกิดปัญหาซึ่งหากจำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนที่วางเอาไว้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ปัจจุบันของบุคลากรในหอพักสวัสดิการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เพื่อเป็นแนวทาง หรือข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรในการเตรียมตัวด้านการวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยในอนาคต
3. เพื่อเป็นแนวทาง หรือข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่นๆ ในการกำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยให้กับบุคลากรที่มีรายได้น้อย

⁷ Larry R. Lang and Thomas H. Gillespie, Strategy for Personal Finance, 2nd ed. (New York: McGraw-Hill, 1981), pp. 3-7.